

Alp (LKA) 36'11

lap

Lietuvos
Nacionalistinė
Mūsų Tėvydo
Biblioteka

MINDZENCIS

MEMMINGENAS
1949 M. SAUSIO 4. D.
ANTRADIENIS
NR. 1 (523) IV. METAI

LAIKRAŠTIS LIETUVIŲ VISUOMENEI

Čiangkaišekas jau sutinka pasitraukti Kinijos nacionalistai kviečia komunistus derėtis

Bedell Smithas pasitraukia

Washingtonas (Dena). Amerikos ambasadorius Maskvoje Bedell Smithas pasak Reutersio pirmadienį įteikė prezidentui prašymą atleisti iš pareigų.

Baltuosiuose rūmuose prezidentas pirmadienį konferavo su p. e. užsienio reikalų ministru R. Lovettu ir Bedell Smithu apie Amerikos santykius su Sovietų S-ga. Stebėtojai mano, kad pasikalbėjime buvo išspręstas Bedell Smitho atštatydinimo klausimas.

Patekęs prezidento pareikimą dėl nesutarimo Kremliuje, Bedell Smithas pareiškė, kad nežina, ką prezidentas turėjęs galvoje, bet ir jis tikės, kad kai kurie sovietų valdymų atstovai asmenys norėtų taikingesni, o ne atkaklesni politikos. Tačiau pačiame politbiure skilimo niekada nebuvo.

Emigracijos klausimų konferencija

Frankfurtas (Dena). JT nuolatinės imigracijos ir emigracijos komisijos konferencijoje sausio 13. d. Zenevoje, pasak Australijos radijo, dalyvaus 20 valstybių atstovai. Bus gvildinama: imigrantų apsauga, įsikišimo galimybės, imigrantų atranka ir išleidimo klausimas.

Atsankė ukrainiečių deportaciją

Londonas (Dena/Reuters). Ukrainiečių karo belaisviai Sheffieldo (Yorkshire) stovykloje buvo paskelbė bado streiką dėl to, kad britai ketino juos deportuoti į Vokietiją. Pirmadienį streikas baigtas, D. Britanijos vidaus reikalų ministerijai paskelbus, kad bus deportuojami tik savanoriai ir blogo elgesio belaisviai ukrainiečiai. Tokių šiuo metu esama 80 asmenų.

Trijų sąjungininkų kontrolės įstaiga

Berlynas (UP). Remdamiesi Londono nutarimais, trijų vakarinių zonų generaliniai gubernatoriai suorganizavo saugumo įstaigą, kuri prižiūrės, kad Vokietija būtų demilitaruota ir nuginkluota. Šios organizacijos savo skyrius turės visuose V. Vokietijos kraštuose (Länder). Saugumo įstaiga sudaro gen. J. P. Hodgesas (JAV), gen. J. P. Westropas (D. Brit.) ir gen. Paskiewicz (Prancūzija).

Suomijoje „antisovietinė“ propaganda...

Helsinkis (Dena/Reuters). Suomijos ambasadorius Maskvoje K. Sundstroemas pakviestas į Helsinkį pasitarti. Gruodžio pradžioje Sovietų S-ga skundėsi vienoje notoje, kad Suomijoje esama „antisovietinės propagandos“ ir kitų dalykų, kurie nesiderina su taikos sutartimi.

Tarptautinis studentų kongresas

Düsseldorfas (Dena). Düsseldorfo pirmadienį atidarytas tarptautinis studentų kongresas, į kurį ISSF (tarptautinei studentų organizacijai) pakvietus, atvyko visų universitetų atstovai iš vakarinių Vokietijos zonų ir 10 kraštų atstovai iš užsienio.

Užsienio svečiai iš Anglijos, Prancūzijos, Šveicarijos, Austrijos, Italijos, Norvegijos, Olandijos, Graikijos, JAV ir Burmos yra sekretoriai ir pirmininkai studentų organizacijai, kurios kaip ir ISSF nori dirbti tautų sąjungininkų tarptautinės federacijos rėmuose, neliečiant tautiško klausimo. Düsseldorfo kongresas pasibaigs sausio 9. d.

Valiutų kursas juodojoje rinkoje

Hamburgas (DPD). Dėl tvirtesnio DM kurso užsienyje smuko valiutų kursas juodojoje rinkoje. Dolerio kursas Frankfurte per paskutines dvi savaites nukrito iš 19,25 — 21,25 DM į 14 DM. Kartu su doleriu atitinkamai nukrito ir visų kitų valiutų kursas. Tuo būdu dolerio kursas per ketelį paskutinių mėnesių pasiekė savo žemiausiąją kainą.

Sanchajus (Dena/Reuters). Per radiją kreipdamasis į Kinijos komunistų pirmininką Maocetungą, Sanchajaus miesto taryba pirmadienį ragino, kad tuojau įsakytų pradėti kovų paliaubas. Komunistai turėtų sutikti derėtis su Nankingo vyriausybe. Kitu atsisaukimu kreiptasi į generatisimą Čiang-kaišeką, kad paremtų pastarojo neseniai paskelbtą taikos pagedavimą. Prašoma visos Kinijos organizacijas remti prezidento pastangas.

Būsimoji krašto ir tautos gerovė visiškai priklausanti nuo komunistų sprendimo, sakoma atsisaukime į Maocetungą. „Mes, kaip Sanchajaus 6 milijonų gyventojų atstovai, pareiškė miesto taryba, rimtai apeliuojame į jus, kad tuojau įsakytute savo kariuomenei nutraukti karo veiksmus ir visus tvarkytinus klausimus pavesti įgaliotų atstovų viešoms ir nuosirdioms deryboms. Jei derybose kiltų nuomonių skirtumų, tai krašto gyventojai bus nepartinis teisėjas“.

Kinijos tautinio susirinkimo atstovai, kurie atstovauja šiaurinės Kinijos 29 provincijoms ir miestams, iš Pekingo kreipėsi į Maocetungą, kad nedelsdamas atsistų ypatingus įgaliotinius taikos derybų vesti.

Naujų metų išvakarėse pasakijoje kalboje Kinijos prezidentas Čiangkaišekas pareiškė, jog sutinkas pasitraukti iš savo postovio, jei komunistai nuosirdžiai nori pilietinį karą baigti taikiu būdu.

Amerikos užsienio reikalų ministerijos informatorius pareiškė, kad Amerika neduosianti Kinijai pagalbos, ko prezidento būsiąs Čiangkaišekas.

Kinijos komunistų radijas savo Naujųjų Metų atsisaukime pranešė, kad tarp komunistų yra grupė žmonių, kurie pritaria taikai, sudarytai derybomis su tautine Kinija.

Ta žinia ir pranešimai apie tai, kad miestų tarybos, įtakingos Kinijos asmenybės ir organizacijos iš įvairių krašto vietų apeliuoja į komunistus ir į tautinės Kinijos vyriausybę pradėti derybas, Kinijoje sukėlė gyvas taikos viltsis.

Konferencija dėl Indonezijos būklės

Allahabadas (Dena/Reuters). Indijos ministras pirmininkas Panditas Nehrus išsistūtinėjo kvietimus Azijos valstybėms, tarp jų ir Australijai, susirinkti konferencijos ryšium su Indonezijos klausimu.

Nehrus reikalauja atitraukti olandų kariuomenę iš demarkacijos linija, iširti olandų agresiją, nutraukti visokeriopą paramą Olandijai ir atstatyti sąlygas, kad galėtų veikti Indonezijos respublika.

Vyriausias olandų kariuomenės vadas Indonezijoje, kaip sekmadienį žinios patvirtinamos, Javoje esančiai kariuomenei įsakė karo veiksmus nutraukti gruodžio 31. d. Panašaus įsakymo šiomis dienomis laukiama ir Sumatroje esantiems olandų kariuomenės daliniams.

Nesantaikos obuolys tarp JAV ir Anglijos

Londonas (Dena/Reuters). „Daily Telegraph“ korespondentas pasisako dėl Britanijos ambasadoriaus Washingtono pasikalbėjimo su užsienio reikalų ministerijos pareigasi einančiu R. Lovettu. Nors neišleista jokio oficialaus komunikato, bet neabejojama, kad buvo stvira išsiskendė dėl Britanijos rūpesčių ryšium su nepatenkinamomis paliaubomis Palestinoje ir rimtomis tarptautinėmis problemomis, kurios kyla iš to.

Dviem svarbiausiais klausimais korespondentas laiko ginklų pristatymą Izraeliui, nors Saugumo Tarybos ir uždrausta, ir žydų išveržimą į Egiptą. Britų ambasadorius nurodė, kad D. Britanija savo sutartimis su Egiptu ir Transjordanija esanti įpareigota agresijos atveju paremti tas valstybes. Jei D. Britanijai ir Amerikai nepasisektų suderinti savo politikos dėl Palestinos, gali įvykti nelaimingų konsekvencijų.

Vatikanas (Dena/Alp). Vatikanas ekskomunikavo visus tuos asmenis, kurie nutarė Vengrijos primą, kardinolą Mindszenti areštuoti ir tą areštą įvykdyti. Vatikano radijas skelbia, kad plačiuose sluogsnuose tikima, jog kardinolo Mindszencio ir kitų katalikų dvasininkų areštai yra įvykdyti Maskvos įsakymu. Tie areštai buvo numatyti ortodoksų konferencijoje Maskvoje. Po tos konferencijos prasidėjo katalikų Eklezijos persekiojimas Rumunijoje ir suintensyvojė kova su Eklezija Vengrijoje.

Pagal tą pranešimą, Bukarešte yra nepaprasta kominformo įstaiga, kurios svarbiausias uždavinys kovoti su Eklezija.

Iš valdinių Budapešto sluogsnų patirta, kad areštuotam Vengrijos kardinolui Mindszenciu teismo byla bus iškelta vasario mėn. pradžioje.

Eitas JAV užsienio reikalų ministerio pareigas Lovettas kardinolo Mindszencio areštą pavadino Vengrijos vyriausybės politiniu, religiniu ir pilietiniu vengrų tautos laisvių varžymo kulminaciniu tašku. Ypač esą pažymėtina, kad tas areštus įvykęs, prikišant pramanytus kaltinimus.

Washingtono diplomatiniai šluogsniai mano, kad tas areštus yra dalis sistemingos akcijos, kurios tikslas yra eliminuoti visų Vengrijos konfesijų opoziciją prieš doktriną — prosovietiską komunizmą.

Belgijos kardinolas Roeyis ir katalikų vyskupas, pasak Reutersio, ryšium su Mindszencio areštu pasiuntė popiežiui „iškilmingą protestą dėl negarbingo žmogaus teisių ir laisvės“ pažeidimo, kurį padarė Vengrijos vyriausybė.

Kardinolo Mindszencio sekretorius Paulus ketelį valandų prieš kardinolo areštą pabėgo į Austriją. Jis čia paaiškino, kad Vengrijos komunistai norėjo pritraukti prie savęs dalį vadovaujančių dvasininkų ir komunistų prieštūroje „įsteigti konsistoriją, kuri turėtų proklamuoti „laisvą Vengrijos Ekleziją“.

Kardinolas Mindszencis buvo išpėtas apie gresiantį areštą, bet nenorėjo bėgti.

Kada kardinolas pagal iš anksto nustatytas sąlygas atsisakė tartis su vyriausybe Eklezijos reikalais, atsirado mažą grupę kunigų, kuri, priversta komunistų teroro priemonėmis, parodė tam tikro laispenio sutikimą derėtis. Grasinant panaikinti eklezinius mokesčius ir tuo pakirsti pajamų šaltinius, komunistai priverė juos kapituliuoti.

Otawos arkivyskupas Kanados ministrui pirmininkui įteikė notą, kurioje visų Kanados katalikų vardu prašo, kad Kanados vyriausybė energingai protestuotų pas Vengrijos vyriausybę dėl kardinolo Mindszencio arešto.

Westminsterio katalikų arkivyskupas kardinolas Griffinas per pamokslą pareiškė, kad nė vienas žmogus rimtai neima kardinolui Mindszenciu pareiktų kaltinimų dėl šnipinėjimo ir valstybės išdavimo. Toliau jis Mindszenti sugretino su Jugoslavijos arkivyskupu Stepinacu, ir jie turėjo būti Rytų Europoje arba sunaikinti arba įmesti į kalėjimą vien tik už tai, kad jie kaip katalikų vyskupai turėjo drąsos ir toliau skelbti Dievo teise.

Vatikano radijo stotis pranešė, kad Vatikanas atmetė Vengrijos vyriausybės bandymą užmegsti derybas santykiams išlygtinti. Pasak radijo, vengrai norėjo derėtis, visai nepaliesdami kardinolo Mindszencio klausimo.

Vatikanas Vengrijos vyriausybei pranešė, kad santykių išlyginimas negali būti suderintas su Vengrijos vyriausybės elgsena.

Iš gerai informuotų sluogsnų pirmadienį Budapešte sužinota, kad Vengrijos episkopatas priėmė ministerio pirmininko Dobio kvietimą pradėti pasitarimus. Pirmas kontaktas įvyksta antradienį.

Atlanto pakto projektą priėmė

Washingtonas (Dena/Alp). Amerikos užsienio reikalų ministerijai artimi politiniai šluogsniai teigia, kad praėjusį trečiadienį Atlanto pakto projektas buvo visiškai priimtas. Penkių Europos valstybių ir Kanados ambasadoriai tą projektą persiuntė patvirtinti savo vyriausybėms.

Kanada smarkiai ginkluosis

Ottawa (Dena/Reuters). Kanados krašto apsaugos ministeris Claxtonas paskelbė 1949 m. Kanados gynybos programą, kuri bus visų didžiausia, kokia bet kada taikos metu yra buvusi.

Pagal tą programą numatoma tolimesnis sprausminių naikintuvų tobulinimas ir vystymas, patobulinto povandeninių laivų ginklo pasigaminimas ir ypač bus atsižvelgiama į parasiutininkų dalinius ir į tokius kariuomenės dalinius, kurie reikalingi bus karui vesti Arktikos srityje.

...o JAV ketina mažinti kariuomenę

Washingtonas (Dena/Reuters). Sumažinus JAV karinį biudžetą, kuris šią savaitę bus pateiktas naujam kongresui, turės būti sumažintos ir Amerikos ginkluotos pajėgos, pareiškė JAV kariuomenei artimi šluogsniai. Ateinančioms biudžetiniams metams, kurie prasideda 1949 m. liepos 1 d., visoms JAV ginkluotoms pajėgoms yra numatyta 13.600.000.000 dolerių. Ta suma yra per mažą, todėl rezultatai bus šie: 1. Aviacija iš 59 grupių bus sumažinta į 49 ar 50 grupių; 2. kariuomenės dydis iš 790.000 bus sumažintas į 680.000 vyrų; 3. jūrų laivynas galės laikyti tą patį skaičių laivų, tik jų igulos turės būti sumažintos.

Jo tarnyba Maskvoje buvo ne labai žavi

Berlynas (Dena). JAV ambasadorius Maskvoje Bedell Smithas, kuris čia sustojo pakelkui į Washingtoną, amerikiečių kareiviams pareiškė, kad Stalinas, norėdamas gali būti lygiai toks pat švelnus, kaip kad esti šiurkštus.

Kai Bedellis Smithas prieš ketelį mėnesių turėjo progą susitikti su Stalinu, tai jis gavęs įspūdį, kad Stalinas yra visai sveikas.

Iš Maskvos buvo pranešta, jog, galimas dalykas, atvykęs į JAV Bedell Smithas pasitrauks iš savo pareigų. Po trejų metų tar-

nybos Maskvoje, kurią jis laiką „ne labai žavia“, jis norėtų gauti kitą postovį, pareiškė Bedell Smithas.

Ir amerikiečių kariuomenė atitraukiama iš Korėjos

Washingtonas (Dena/Reuters). Amerikos kariuomenės informatorius pareiškė, kad netrukus iš pietinės Korėjos bus atitraukta dalis amerikiečių kariuomenės. Manoma, kad ten esanti kariuomenė bus sumažinta per pusę.

Toliau informatorius išsitarė, kad „yra planuojama gen. McArthur vadovybėje esančią kariuomenę visuotinai pergrupuoti. Ryšium su tuo pergrupavimu viena pėstininkų divizija iš Korėjos bus perkelta į Japoniją.

Trijų nota Maskvai dėl belaisvių atleidimo

Paryžius (Dena). Prancūzijos, D. Britanijos ir JAV ambasadoriai Maskvoje pirmadienį įteikė notą sovietų užsienio reikalų ministerijai, kurioje primena užsienio reikalų ministerių tarybos Maskvoje 1947 m. balandžio 3. d. priimtą nutarimą, kuriuo nustatoma vokiečių belaisvių, esančių sąjungininkų rankose, paleisti vėliausiai lig 1948 m. gruodžio 31. d.

Trys vyriausybės praneša Sovietų S-gai, kad jos tą nutarimą įvykdė, ir prašo patinfortuoti, ar tą pat yra padariusi ir Sovietų S-ga. Notos turinys bus paskelbtas sausio 5. d.

Viceprezidentas nieko nežino apie diferencijas Kremliuje

Paryžius (Dena/Reuters). Naujai išrinktas Amerikos viceprezidentas senatorius Barkleys Paryžiuje pareiškė, kad jis „neturi jokių informacijų, pagal kurias galima būtų

Britanijos nusistatymas, kaip matyti iš spaudos ir paskutinio diplomatinio žygio Washingtono, Izraelio viešojoje nuomonėje kelia nerimą.

Izraelis bijo, kad remdama Egiptą D. Britanija gali pradėti karo veiksmus su Izraeliu. Izraelio vyriausybės informatorius pasakė: „Bevinas nusimetė kaukę ir viešai pasirodė kaip aktyvus arabų sąjungininkas“.

Padėtis Egipto Palestinos pasienyje visškai neaiški — pirmadienį pareiškė Britanijos užsienio reikalų ministerijos informatorius.

JAV profesinės sąjungos apsėstos komunistų Washingtonas (UP). Antiamerikinės veiklos tyrimo komisija paruošė pranešimą apie komunistų įtaką Amerikos profesinėse sąjungose. Pagal tą pranešimą 13 profesinių sąjungų, priklausančių CIO, vadų yra komunistai. Komisijos nuomone, 20 profesinių sąjungų šiuo metu yra komunistų įtakoje arba net ir jų kontrolėje.

Komunistai įsiviešpatavo uostų darbininkų profesinėje sąjungoje vakariniame Amerikos krante, o taip pat ir elektros pramonės darbininkų profesinėje sąjungoje.

AFL profesinių sąjungų organizacija tarptautinei organizacijai nepriklauso, nes taria, kad pastarojoje viešpatuoja komunistai.

Prancūzai per mažą rūpinasi gynyba

Manchesteris (Dena). Anglų liberalų „Manchester Guardian“ kritikuoja prancūzų gynybos politiką, nurodydamas, kad tik 19% Prancūzijos 1949 m. biudžeto skiriama kariuomenės reikalams. „Skiriamosios sumos, rašo laikraštis, pakaks kariuomenei išlaikyti dabartiniame lygmenyje. Ji mažesnė už pusę sumos, kurią D. Britanija 1949 m. skyrė gynybai ir mažiau kaip dešimtdalis tos didžiulės sumos, kurią skiria amerikiečiai.“

Tokiomis aplinkybėmis nėra ko stebėtis, kad JAV skeptikai žiūri į Prancūziją, kaip sąjungininką, ir jos pastangas, arba jei kai kurie Amerikos strategai, norėdami paremti Prancūziją, planuoja net Vakarų Vokietijos atginklavimą.

Respublikos taryba atmetė biudžeto projektą

Paryžius (Dena). Visą naktį posėdžiavusiai respublikos taryba penktadienio rytą atmetė 105 balsais vyriausybės 1949 m. biudžeto projektą.

Komunistai buvo pasiūlę balsavimą dėl biudžeto viseto atidėti, bet tas jų siūlymas atmestas.

Vyriausybės moderninimo programa, kuriai skirta 140 milijardų frankų, taryba sumažino 17 milijardų. Respublikos tarybos finansų komisija biudžeto projektą buvo atmetusi prieš kelias dienas. Prieš projektą balcavo komunistai, degolininkai, tam tikras skaičius radikalaisocialistų ir nepriklausomųjų.

Prancūzai patenkinti Ruhr sutartimi

Londonas (Dena/Reuters). Prancūzijos ministerių taryba su pasitenkinimu priėmė žinią apie 6 valstybių susitarimą dėl tarptautinės Ruhr kontrolės. Vienam Prancūzijos vyriausybės komunikate sakoma, kad ta sutartis sutinka su prancūzų vyriausybės pažiūra.

Prancūzijos vyriausybė tarėsi, kad nauja sutartis teikia garantijų, kurios apsaugos prancūzų tautą nuo naujos vokiečių agresijos.

Tarptautinė padėtis

Skritulio kvadratura

Edeno organas „Yorkshire Post“ neseniai rašė, kad surasti Ruhr problemos sprendimą yra lygiai taip pat sunku, kaip ir skritulio kvadraturą.

Kad ir kaip būtų, reikia konstatuoti faktą, jog britai ir amerikiečiai nusileido, bent iš dalies, prancūzų reikalavimams ir sutarė įsteigti: 1. specialią 3 didžiųjų saugumo įstaigą, kuri turės prižiūrėti, kad vokiečiai neatsiginkluotų ar kaip kitaip nesudarytų gresmės Vakarų Europai, ir 2. vadinamąjį Ruhr'ą, kuri visos Europos labai prižiūras Ruhr krašte gaminamų gėrybių, būtent, anglies, kokso ir pieno, gamybą bei padalinimą.

Pacių Ruhr'o įstaigą sudarys visų betarpių suinteresuotų valstybių atstovai ir, būtent: JAV, D. Britanija, Prancūzija ir būsimoji Vokietija turės po 3 balsus, o Benelukso kraštas po 1 balsą.

Pačių Ruhr'o įstaigą sudarys visų betarpių suinteresuotų valstybių atstovai ir, būtent: JAV, D. Britanija, Prancūzija ir būsimoji Vokietija turės po 3 balsus, o Benelukso kraštas po 1 balsą.

Juk visos kalbos apie Europos gynybą nuo sovietų antpuolio sukasi tik apie Rheino liniją. Atseit, iki tos linijos niekas nesigins ir vokiečiai turės patekti sovietų malonėn ar nemalonėn.

Kad ir kaip būtų, žinia apie tą malonės akta sukėlė pasipiktinimo audrą Amerikoje. Senatas sudarė specialią kvotos komisiją. Iš viso, amerikiečių teisingumo įstaigoms su Kochiene labai nesisekė.

Kad ir kaip būtų, žinia apie tą malonės akta sukėlė pasipiktinimo audrą Amerikoje. Senatas sudarė specialią kvotos komisiją.

Kas gi buvo ta garsioji Kochienė, kuri korespondentų pranešimais, ir kalėjime būdama gavo daug vėduių sūlymų, jų tarpė ir iš anapus vandenyno? Ypačiai graži ji nebuvo, nors vienas iš amerikiečių reporterių tvirtina, kad ji ir teismo salėje, nepai-

Japonijos reikalai taisosi

Ryšium su Kinijos krize iš naujo iškylo Japonijos problema. Juo labiau blogėjo padėtis Kinijoje dėl Čiangkaišeko nepasisekimo, juo daugiau Amerikoje pritarimo rado tendencija Rytų Azijos politikoje pasikliauti ne tuo neiškiu sąjungininku, bet atnaujinta Japonija, darbščiausia ir gabiausia Rytų Azijos tauta.

Jau nuo pat okupacijos pradžios Japonija buvo paankesneese sąlygose, kaip Vokietija. Jei okupacija ir nepasizymėjo švelnumu, tai japonams bent tiek buvo naudod, jog valdžia buvo vienoje rankose.

Nugalėta Japonija buvo paruošta irgi savotiškas Morgenthauo planas, kurio tikslas buvo atimti kraštui pramoninį charakterį, paliekant jį vegetacijos buklėje.

Tas direktyvas gavusi generolo McArthur'o administracija Japonijoje ėmė vykdyti. Remdamasi ta direktyva, okupacinė valdžia jau anksčiau privertė išleisti griežtą dekoncentracijos įstatymą. Čia reikia pabrėžti, kad FEC 230 direktyva buvo paruošta prieš žaliąjo stalo asmenų, ne matyte netaičiusi Japonijos.

Zmonės traukte traukia nešvarūs dalykai. Tur būt, dėl tos jų silpnybės ir Ilzės Kochienės vardas yra labai populiarus ir dažnai pamargina tarptautinės spaudos puslapius.

Zinoma, nereikia manyti, kad pačs Clayus būtų paveiktas tos žaltomis akimis raudonplaukės moters — jis savo sprendimą padarė specialios komisijos patarimais ir bylos, greičiausiai, neskaitys.

Kad ir kaip būtų, žinia apie tą malonės akta sukėlė pasipiktinimo audrą Amerikoje. Senatas sudarė specialią kvotos komisiją.

Kas gi buvo ta garsioji Kochienė, kuri korespondentų pranešimais, ir kalėjime būdama gavo daug vėduių sūlymų, jų tarpė ir iš anapus vandenyno? Ypačiai graži ji nebuvo, nors vienas iš amerikiečių reporterių tvirtina, kad ji ir teismo salėje, nepai-

gali būti kurią dieną patenkintas Japonijos vyriausybės projektas savo ribotai ir kontroliuojamai kariuomenei steigti. Tą projektą ji jau buvo pasiūlusi 1947 m.

Washingtono sluoženiai neliko abejingi informuoti asmenų aliamui dėl linkmės Japonijoje. Ne paskutinėje vietoje bus ir karo raida Kinijoje, kuri rodo raudonuosius ilgaiinūji jokie išgalėsiant ir Japonijai tekisiant demokratijos tvirtovės vaidmenį.

Gruožio pusėje Washingtono posėdyje Tolinimų Rytų komisija, kurioje yra susibūrusios visos 2. D. karo valstybės mugalėtojos, suinteresuotos Rytų Azijos sritimis.

Sis sprendimas reiškia amerikiečių okupacinės politikos posūkį Japonijoje. Direktyvos atšaukima amerikiečiai motyvavo tuo, kad jos nustatytieji uždaviniai jau atlikti ir nebėsa ko jos belaukioti.

Amerikos okupacinė politika Japonijoje pirmuoju tikslu dabar yra užsibrėžusi įvykdyti savotišką Azijos Marshallio planą, kurio dėka Japonija būtų atstatyta kaip Tolinimų Rytų gėrybių dirbtuvė ir pristatytoja.

Įs. sprendimas reiškia amerikiečių okupacinės politikos posūkį Japonijoje. Direktyvos atšaukima amerikiečiai motyvavo tuo, kad jos nustatytieji uždaviniai jau atlikti ir nebėsa ko jos belaukioti.

Zmonės traukte traukia nešvarūs dalykai. Tur būt, dėl tos jų silpnybės ir Ilzės Kochienės vardas yra labai populiarus ir dažnai pamargina tarptautinės spaudos puslapius.

Ilzės Kochienės byla

„Kartu kaltinama žmona išdidumu, savule ir didybės manija neužsileido savo vyrui. Ji buvo vadinama labiau-aiški nekenčiamu asmeniu visoje stovykloje. Pagal sex appeal'o reikalavimus pasiūtais rūbais, saulės voniomis ir tt. ji bandė paveikti seksuališka kenčiančius kalinėjus. Jei tik ji, jų koks kalinys pasiūždavo, ji užsirašydavo jo numerį ir reikalavdavo iš vyro, kad tam kalinį kaip avansą būtų duota 25 lazdų smūgiai“.

„Kartu kaltinama žmona išdidumu, savule ir didybės manija neužsileido savo vyrui. Ji buvo vadinama labiau-aiški nekenčiamu asmeniu visoje stovykloje. Pagal sex appeal'o reikalavimus pasiūtais rūbais, saulės voniomis ir tt. ji bandė paveikti seksuališka kenčiančius kalinėjus. Jei tik ji, jų koks kalinys pasiūždavo, ji užsirašydavo jo numerį ir reikalavdavo iš vyro, kad tam kalinį kaip avansą būtų duota 25 lazdų smūgiai“.

„Kartu kaltinama žmona išdidumu, savule ir didybės manija neužsileido savo vyrui. Ji buvo vadinama labiau-aiški nekenčiamu asmeniu visoje stovykloje. Pagal sex appeal'o reikalavimus pasiūtais rūbais, saulės voniomis ir tt. ji bandė paveikti seksuališka kenčiančius kalinėjus. Jei tik ji, jų koks kalinys pasiūždavo, ji užsirašydavo jo numerį ir reikalavdavo iš vyro, kad tam kalinį kaip avansą būtų duota 25 lazdų smūgiai“.

„Kartu kaltinama žmona išdidumu, savule ir didybės manija neužsileido savo vyrui. Ji buvo vadinama labiau-aiški nekenčiamu asmeniu visoje stovykloje. Pagal sex appeal'o reikalavimus pasiūtais rūbais, saulės voniomis ir tt. ji bandė paveikti seksuališka kenčiančius kalinėjus. Jei tik ji, jų koks kalinys pasiūždavo, ji užsirašydavo jo numerį ir reikalavdavo iš vyro, kad tam kalinį kaip avansą būtų duota 25 lazdų smūgiai“.

Kad toji ponis su raudonais (Ticiano taip pagėtos spalvos plaukais), tarp klatko — 4 vaikų motina, ne visiškai atitinka mūsų dienų žmogaus supratimą — aišku. Tačiau ar už tai turi ja bausti amerikiečių teismas

Tas direktyvas gavusi generolo McArthur'o administracija Japonijoje ėmė vykdyti. Remdamasi ta direktyva, okupacinė valdžia jau anksčiau privertė išleisti griežtą dekoncentracijos įstatymą. Čia reikia pabrėžti, kad FEC 230 direktyva buvo paruošta prieš žaliąjo stalo asmenų, ne matyte netaičiusi Japonijos.

Krašto ūkio ministeris Kedricas pareiškė, kad Čekoslovakija paskutinę minutę atsiskaitė pasirašyti sutartį dėl pažadėtų masinių teikimo Jugoslavijai, o Vengrija sustabdė reparacijų mokėjimą.

„Zmogus, kuris išleido įsakymą ta brolija uždaryti, tuo pačiu sugriovė islamo pagrindus, nes tas sambūris buvo vienintelis, pasaulėje, kuris gynė islamą.“ Toliau areštuotas žudikas papasakojo, kaip prieš keletą dienų tik didėlims pastangomis jam pavyko išvengti arešto, kai kartu su kitiems broliams nariams viename sunkvežimyje jie vėde sprogtamąja medžiaga. Jo draugus suėmė, bet tie išlavė jo.

Is tik įvykęs mirties sprendimas...

„Aš norėjau Nokrašį Pašą ne tik sužeisti, bet būvau pasirūžęs jį nužudyti“, pareiškė Egipto ministerio pirminko žudikas per pirmąjį tardymą. Nokrašį Pašą mirti nutėsis „Muzulmonų brolija“, norėdama jam atkeršyti už tai, kad jis buvo uždarsęs ją. Žudikas pareiškė: „Zmogus, kuris išleido įsakymą ta brolija uždaryti, tuo pačiu sugriovė islamo pagrindus, nes tas sambūris buvo vienintelis, pasaulėje, kuris gynė islamą.“

„Kartu kaltinama žmona išdidumu, savule ir didybės manija neužsileido savo vyrui. Ji buvo vadinama labiau-aiški nekenčiamu asmeniu visoje stovykloje. Pagal sex appeal'o reikalavimus pasiūtais rūbais, saulės voniomis ir tt. ji bandė paveikti seksuališka kenčiančius kalinėjus. Jei tik ji, jų koks kalinys pasiūždavo, ji užsirašydavo jo numerį ir reikalavdavo iš vyro, kad tam kalinį kaip avansą būtų duota 25 lazdų smūgiai“.

Daug svarbių klausimų kongresui

Washingtonas (Dena-Afp). Naujasis JAV kongresas susirinko sausio 3. dieną. Prezidentas Trumanas kongreso abiejų rūmų posėdyje tradicinę Naujų Metų kalbą pasakys trečiadienį. Ta pačia proga jis išdėstys savo veikimo programą.

„Kartu kaltinama žmona išdidumu, savule ir didybės manija neužsileido savo vyrui. Ji buvo vadinama labiau-aiški nekenčiamu asmeniu visoje stovykloje. Pagal sex appeal'o reikalavimus pasiūtais rūbais, saulės voniomis ir tt. ji bandė paveikti seksuališka kenčiančius kalinėjus. Jei tik ji, jų koks kalinys pasiūždavo, ji užsirašydavo jo numerį ir reikalavdavo iš vyro, kad tam kalinį kaip avansą būtų duota 25 lazdų smūgiai“.

„Kartu kaltinama žmona išdidumu, savule ir didybės manija neužsileido savo vyrui. Ji buvo vadinama labiau-aiški nekenčiamu asmeniu visoje stovykloje. Pagal sex appeal'o reikalavimus pasiūtais rūbais, saulės voniomis ir tt. ji bandė paveikti seksuališka kenčiančius kalinėjus. Jei tik ji, jų koks kalinys pasiūždavo, ji užsirašydavo jo numerį ir reikalavdavo iš vyro, kad tam kalinį kaip avansą būtų duota 25 lazdų smūgiai“.

„Kartu kaltinama žmona išdidumu, savule ir didybės manija neužsileido savo vyrui. Ji buvo vadinama labiau-aiški nekenčiamu asmeniu visoje stovykloje. Pagal sex appeal'o reikalavimus pasiūtais rūbais, saulės voniomis ir tt. ji bandė paveikti seksuališka kenčiančius kalinėjus. Jei tik ji, jų koks kalinys pasiūždavo, ji užsirašydavo jo numerį ir reikalavdavo iš vyro, kad tam kalinį kaip avansą būtų duota 25 lazdų smūgiai“.

„Kartu kaltinama žmona išdidumu, savule ir didybės manija neužsileido savo vyrui. Ji buvo vadinama labiau-aiški nekenčiamu asmeniu visoje stovykloje. Pagal sex appeal'o reikalavimus pasiūtais rūbais, saulės voniomis ir tt. ji bandė paveikti seksuališka kenčiančius kalinėjus. Jei tik ji, jų koks kalinys pasiūždavo, ji užsirašydavo jo numerį ir reikalavdavo iš vyro, kad tam kalinį kaip avansą būtų duota 25 lazdų smūgiai“.

TRUMPOS ŽINIOS

D. BRITANIJA
* Buv. D. Britanijos ministeris pirminkas Churchillis, vykdamas i Monte Carlo, kur jis ketina toliau rašyti savo memuarus, sustojo Paryžiuje. Čia jis turės pasimatymus su vadovaujantiomis Prancūzijos viešėjo gyvenimo asmenybėmis. (D).

* Praėjusį šeštadienį, tuojau išplaukus iš Cherburgo uosto, Prancūzijoje, užplaukė ant sekmos „Queen Mary“. Tik sekmadienį pasisekė jį nuo sekmos nutraukti. I pagalbą buvo atplaukę 14 didelių prancūzų ir anglų vilkių. Tuo metu ant laivo denio buvo 1700 keleivių. (D/R).

* D. Britanijos kolonijų įstaiga pranešė, kad britų mokslininkai išrado prevencinę ir gydymo priemonę nuo raguotų miego ligos, kurią platina Cėcė musė. Ta priemonė leis išplėsti raguotųjų auginimą Afrikoje. (D/R).

GRAIKIJA
* Graikų karo įstaigos Peloponeze įsėkė areštuoti 3000 graikų civilių gyventojų, kurie įtariamai palaikė ryšius su gener. Mar. koso sukileliais. (D/R).

IS VISUR
* Iš Europos ūkinio bendradarbiavimo organizacijos pagrįsta, kad 1949/50 m. Europos atstatymui pagal Marshallio planą bus paprašyta 4,3 milijardai dolerių. (D/Āfp).

* Viename masiniame susirinkime buvo reikalaujama, kad Ceilono vyriausybė nutrauktų visus diplomatinis ir prekybinius santykius su Olandijos vyriausybe; tas pats susirinkimas reikalavo visus Rytų kraštus ūkiškai boikotuoti Olandiją dėl jos vedamo karo veiksmų Indonezijoje. (D/R).

* Kadangi Rusijai skūrio perduoti Italų laivo „Giulio Cesare“ nuklūdkymui į Juodąją jūrą nebuvo rasta įgulos, tai patys rusai i Augustą atsiumė 40 asmenų komandą. (D).

JUNGT. TAUTOS
* Saugumo Taryba 8 balsais prieš 3 balsus priėmė britų rezoliuciją, kuria reikalaujama iš žydų ir arabų tuojau sustabdyti ginkluotus veiksmus. (D/R).

I. A. VALSTYBES
* JAV atominės energijos komisijos pirminkas D. Lilienthalis žurnalistams pareiškė, kad Hanfordo (Washingtono) už 500 milijonų dolerių bus įrengta plutonio imonė, kuri gamins atominėms bomboms labai svarbų plutonį. (D/R).

* 13 Amerikos lakūnų, kurie dėl priverstinio lėktuvo nutūpimo buvo Grenlandijos ledu nelaisvėje, jau yra išgelbėti.

* Prezidentas Trumanas pranešė, kad JT Palestinos taikymo komisijos nariu jis paskyrė vyr. valstybės gynyją Keeną.

* JAV užsienio reikalų ministeris Marshallis po 3 savaitių ligos grįžo namo iš Iginonės, kurioje jam buvo padaryta inkstų operacija. (D/R).

* JAV atominės energijos komisija pavėdė „Westinghouse Electric Corporation of Pittsburgh“ pastatyti atominius įrengimus karo laivų varikliams. (D/R).

* Nuo 1945 metų iki praėjusių metų galo JAV išvyko 112.000 amerikiečių karių užsėdėti. (D).

LENKIJA
* Lenkijos pramonės ir prekybos ministeris pranešė, kad nuo 8 m. sausio 1. d. Lenkijoje panaikintas maisto racionavimas. (D/R).

* Lenkijos ministerių taryba priėmė įstatymo projektą, pagal kurį panaikinama es. paratinė administracija iš vokiečių paimtose srityse, ir rytus už Elbės Neišės linijos. (D).

OLANDIJA
* Olandijos ministeris pirminkas Drees, pasak Reuterio, išvyko i Indoneziją. (D)
* Olandijos ambasadorius Londone Verdunenas, kuris su nepaprasta misija siunčiamas i Indoneziją, buvo apsilankęs pas užsienio reikalų ministerį Beviną, kuriam išdėstė savo kelionės tikslą. (D/R).

PORTUGALIJA
* Portugalijos finansų ministeris Dr. Leitė pareiškė, kad dėl sunkumų eksportuoti Portugalijos gamintams šiais metais Portugalija turės siaurinti importą ir griežti įvairių kitų suvaržymų. (D/R).

SOVIETŲ S-GA
* Sovietų finansų ministeris ir ministerio pirminko pavaduotojas Kosiginas paskirtas lengvosios pramonės ministru. Jo pirmasis pavaduotojas Zvierėvas paskirtas finansų ministru. (D/R).

SVEDIJA
* Šiais metais Švedija ketina eksportuoti kiaušinių už 5.358.457 anglų svarų. (D/R).

VOKIETIJA

* Zinomo Vokietijos AEG koncerno centras ir toliau pasilieka Berlyne. (D).

* „Europa-Kurier“ savitraštis nuo ateinančių metų pradžios bus padarytas Europos Unijos sahininku Vokietijoje organu.

* Hannoverėje pas vieną didmeninką buvo pavogta 71.066 kg miltų, 21.955 kg duonos, 2.416 kg miltainių, 272 kg cukraus, 57,8 kg margarinio ir 18,7 kg sviesto leidimų. Piktadariai nepalikę jokių pėdsakų.

* Berlyno socialdemokratų sekmadienį susirinko penktos partijos kongreso. Jame aptars būsimuosius Berlyno magistrato uždavinius. (D).

* Dėl vandens trūkumo geležinkelių elektros įgėginėse nuo 1949 m. sausio 4. d. neaprašant laiku bus išimti iš apyvartos tarp Stuttgarto ir Müncheno 5 greičiai traukiniai, o taip pat du ekspresai i vieną pora keleivinių traukinių tarp Stuttgarto ir Ulmo.

* Nėtoji Mūntcheno prie Zornedingo nukrito amerikiečių F 47 tipo naikintuvas. Pilotas užsimušė. Avarijos priežastys nežinomas. (D).
Stockholmas šelpia Varšuvą
Varšuva (UP). Stockholm miestas Varšuvos atstatymui paaukojo 55.000 dolerių. Tie pinigai jau yra atsūstę Lenkijos bankui Varšuvoje.

Pirmasis mūsų savanoris Kazys Skirpa

30 metų Lietuvos kar. kūrėjų-savanorių pašaukimo sukakčiai paminėti

1918 m. gruodžio 29 d. Mykolo Slezevičiaus vadovaujama atgimstančios Lietuvos vyriausybė Vilniuje išleido atsisaukimą Lietuvos gyventojams, kviesdama visus pajėgius vyrus savanoriais stoti į organizuojamą Lietuvos kariuomenę.

„Vyrai! Ne kartą Lietuvos priešai norėjo uždėti ant mūsų amžiną nepakeliamą jungą, bet mūsų Tėvyne nenugalėta. Ji gyva! Siandien visi išvydome Laisvės rytojų švintant: Lietuvos nepriklausomybė neša visiems laisvę ir laimę, tad ginkime Nepriklausomą Lietuvos Valstybę! Vienybėje, kaip broliai, pasidavę kiti kitam rankas, eikime drąsiai į kovą, visi kaip vienas stokim už Tėvyne! Lietuva pavojuje! Vokiečių kariuomenei atsitraukiant, jau įsibrovė Lietuvos svetimoji Rusijos kariuomenė. Ji eina, atimdama iš mūsų gyventojų duoną, gyvulių ir mantą. Jos palydovai — badas, gaisrų pavaišės, kraujo ir asarų upeliai. Tat ginkim Lietuvą! Parodykim, jog esame verti amžinai kovotos laisvės! Siandieną Lietuvos likimas mūsų pačių rankose!...“ Rasoje tame istoriniame atsisaukime, kurio tik dalį čia pacitavau.

Is tarybų Lietuvos likimas, galima sakyti, kabėjo tuomet ant plauko. Jei dar būtų delsta, kaip pirmoji vyriausybė delse, pašauti savanorius ir efektyviai organizuoti mūsų ginkl. pajėgas, tikrai nebūtume susilaukę Nepriklausomos Lietuvos. Niekas mums laisvės nebūtų atnešęs ir pasiūlęs. Reikėjo ją patiems savo lietuviškų savanorių krauju laimėti. Kokia ypatingai sunki ir beveik bevilhiška buvo padėtis, rodo jau vien tas faktas, kad Vilniuje tuo pat metu organizavosi net trys skirtingos armijos — lietuvių, lenkų, bolševikų, o ketvirtoji — vokiečių armija — faktiniai dar tebevaldė Lietuvą. Tuometinė Lietuvos vyriausybė buvo desperatiškoje padėtyje. Kaip tik tuo metu grįžo iš Rusijos M. Slezevičius, kuriam tuo jau pat buvo pavesta sudaryti naują vyriausybę ir tuo būdu atsirado aukščiausias ministerias atsisaukimas į tautą. Savanoriai buvo pašauti.

Lietuvos kariuomenės suorganizavimui labai daug nusipelnė Kazys Skirpa. Neveltui juk jam Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų—Savanorių Sąga yra suteikusi Pirmojo Lietuvos Kariuomenės Kūrėjo. Savanorio vardą. Paprastai, pagerbiant vadą, pagerbiama ir visa jo vadovaujama kariuomenė. Tad ir šios reikšmingos sukakties proga plačiau pamėndamas ir pagerbdamas Pirmąjį mūsų savanorį K. Skirpą, tikiosiai kartu pagerbsiame ir tuos tikstantčius šaunių mūsų tautos idealistų, patriotų, kurie, išgirdę pirmąjį vyriausybės pakvietimą, skubėjo, viską metę, į organizuojamą Lietuvos kariuomenės dalinius.

Kazys Skirpa yra gimęs 1895 m. vasario 18 d. Biržų apskr. Baigęs Mintaujos realinę gimnaziją, jis nuvyko studijuoti į Komercijos Institutą Petrapilii. 1916 m. pasikelb studentų mobilizacija, buvo mobilizuotas ir K. Skirpa. Baigęs karo mokyklą, tapo karininku, nors anksčiau apie karininko karjerą nebuvo visai galvojęs. Tarnauti jam teko 10 Sibiro šaulių pulke Omske, kur jis ir susilaukė carinio režimo kodo. Kitas bolševikinei revoliucijai, K. Skirpa metė kariuomenę ir grįžo į Petrapilį, kur aktyviai įsijungė į lietuvių tremtinių veiklą. Jis buvo vienas aktyvesniųjų Lietuvių Karininkų Sąjungos narių. Šiai sąjungai ypač rūpėjo suorganizuoti Rusijoj lietuvių karių pulkus ir, atėjus laikui, organizuotiems ir ginkluotiems grįžti į Lietuvą. Iš dalies tai ir buvo pavykę: Vitebske, Smolenske ir dar kelseose kitose vietose buvo susiorganizavę atsikiri lietuvių karininkų vadovaujami lietuvių batalijonai. Į Vitebsko lietuvių batalijoną įstojo ir K. Skirpa. Tačiau vis labiau įsigalint Rusijoj bolševikams, tolimesnis lietuvių kariuomenės organizavimas buvo sutrukdytas, o įsteigtuosius batalijonus bolševikai visomis priemonėmis pradėjo ardyti. Darėsi aišku, kad vargu ar šie batalijonai begalės organizuoti ir su ginklais grįžti į Lietuvą. Tuomet Rusijoj veikusi Tautinė Lietuvių Taryba nutarė išbandyti kitą kelią: gal būtų galima ginkluotąsias pajėgas organizuoti jau pačioje Lietuvoje. Tuo tikslu 1918 m. ankstyvas pavasarį K. Skirpa buvo slapta pasisūstas į Lietuvą, kad, nuvykęs į Vilnių, painformuotų Valstybės Tarybą apie lietuvių pastangas sukurti Rusijoj savo karinius dalinius ir bandytų tokius pat dalinius steigti ir Lietuvoje. Toji K. Skirpos kelionė buvo gana rizikinga. Tiesa, jam pavėjo pralįsti pro vokiečių fronto liniją, bet vėliau vokiečiai vis dėlto jį pačiupe ir, kaip buvusį rusų karininką, uždarė į Daugpilio tvirtovę. Grėšė pavojus, kad gali jį išsiųsti į Vokietiją, kaip karo belaisvį. Vis dėlto po kokių savaitės pavyko K. Skirpai iš tos tvirtovės pasprukti ir jau 1918 m. kovo 20 d. jis atvyko į Vilnių.

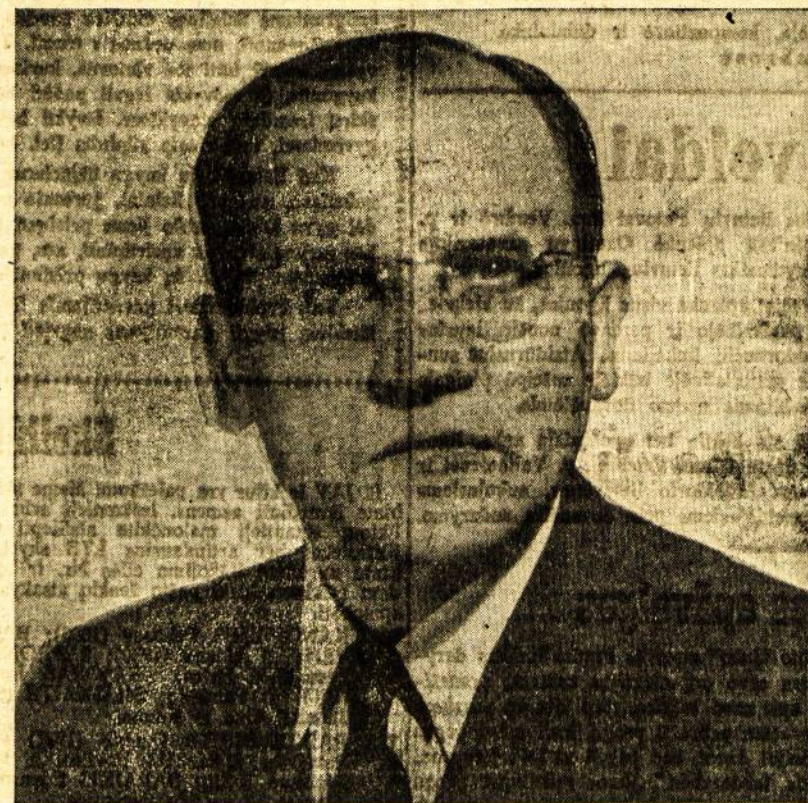
Deja, Lietuva dar tebebuvo kietoj vokiečių okupaciniėj valdžioje ir Valstybės Taryba faktiniai buvo bejėgė, be to, dar jai trūko

ir ryžtumo griebtis daugiau konspiracinio darbo ir pradėti slaptai organizuoti. Todėl visos K. Skirpos pastangos, kurias jis per visą 1918 m. vasarą dėjo ginkl. pajėgų steigimo reikalui, ašimūsdavo į Valstybės Tarybos pasyvumą, o taip pat į kai kieno įsitikinimą, kad Lietuvai greičiausiai savos kariuomenės nereikš, ji galėsianti išlikti neutrali. Ir kai pagaliau 1918 m. lapkričio 23 d. prof. A. Voldemaro vyriausybė išleido pirmąjį įsakymą kariuomenei organizuoti, pats gi jos organizavimas nėjo taip kaip reikėjo. Mat, į visas vadovaujančias vietas, trūkstam aukštesnių laipsnių lietuvių buvo paskirti rusai karininkai, prisidengę gudų vardu, kuriems Lietuvos reikalai mažai terūpėjo.

Naujoji vyriausybė apsisprendė laikytis Vilniuje ir, jeigu bus suspėta daugiau suorganizuoti kariuomenės, ji ginti. Tam tikslui buvo įsteigta ir Vilniaus karo komendantūra, kurios pirmuoju komendantu buvo paskirtas K. Skirpa. Kartu su vyriausybės atsisaukimu į tautą, K. Skirpa su savanoriu Juozu Pajajū parengė Vilniaus karo komendantūros vardu atsisaukimą į Vilniaus gyventojus, kviesdama juos savanoriais stoti į Lietuvos kariuomenę. Kai jis Vilniaus mieste buvo lipdomas ant sienų, Miesto Teatre vyko lietuviškas spektaklis. Staiga vaidinimas buvo nutrauktas ir scenoj pasirodė J. Pajajūis, kuris paskelbė, kad jau suorganizuota Vilniaus karo komendantūra, kviečiami savanoriai ir ta proga paskė karštą patriotinę kalbą. Po jo scenoj pasirodė K. Skirpa ir perskaitė Vilniaus ka-

pirtis. Mūsų vyriausybė taip pat buvo priversta iš Vilniaus keltis, patikdama Vilniuje savo įgaliotinį M. Biržišką ir Vilniaus karo komendantūrą. Tačiau bolševikų spaudimas vis didėjo, atremti juos stigo vyrų, o labiausiai ginklų. Todėl visus savo komendantūros beginklius karis K. Skirpa pasiuntė su karin. Gužu į Kauną, o pats su turėjusiais ginklus savanoriais pasiliko Vilniuje, pasiryžęs laikytis mieste iki pačios paskutinės minutės ir nepalikti miesto pirma lenkų. Vis dėlto sausio 5 d., vėlu vakarą, kai jau bolševikai buvo užėmę didesniąją miesto dalį, K. Skirpa su savo būriu pasitraukė Lentvario kryptimi, kur rado apie 1.000 iš Vilniaus pabėgusių lenkų legionierių, vokiečių jau nuginkluotų.

Sausio 6 d. K. Skirpa su savo kariais atvyko į Kauną ir čia buvo tuojau paskirtas Kauno karo komendanto padėjėju. Jo atsiųstieji iš Vilniaus kareiviai sudarė, galima sakyti, pirmąją lietuviškąją Kauno igulą ir buvo jau reali pajėga, kuria vyriausybė galėjo remtis. Tuo tarpu Kaune ir visoje provincijoje buvo išplėstas savanorių verbavimas. Būriai jų pradėjo kasdien plaukti į Kauną ir kitas vietas. Prasidėjo intensyvus lietuviškų karinių dalinių steigimas. Netrukus ir K. Skirpa gavo įsakymą iš savo komendantūros sulformuoti atskirą batalijoną. Kadangi jo branduolį sudarė vilniečiai savanoriai, tai jis buvo pavadintas Atskiru Vilniaus Batalijonu. Su juo K. Skirpa ir išžygiavo į frontą prieš bolševikus. Teko kovoti prie Zaslių ir Žiezmarų ir nustumti bolševikus iki Lentvario. 1919 m. pavasarį

ro komendantūros atsisaukimą. Pilnas teatras lietuviškos publikos, kuriai tai buvo didelė staigmena, atgimstančiai Lietuvos kariuomenei sukėlė entuziatingas ovacijas ir sugiedojė Tautos Himną. Po to dainininkė A. Nezabitauskaitė iš balkono užtraukė žinomąją patriotinę dainą „Jau slavi sukilo...“, kuriai publika taip pat entuziatingai pritarė... Taip iškilmingai ir įspūdingai buvo Vilniuje paskelbtas savanorių pašaukimas į Lietuvos kariuomenę.

Tas atsisaukimas neliko be atgarsio. Komendantūra pradėjo pavieniai ir būreliais plaukti vyrai. Maždaug per savaitę prisikinko apie 500 kareivių ir apie 20 karininkų. Tai jau buvo šoki ta kija pajėga, jau buvo galima sudaryti komendantūros batalijoną, nors jam ir labai dar stigo ginklų ir apdaros.

Gruodžio 31 d. vokiečiai pradėjo evakuotis iš Vilniaus, o sausio 1 d. apie pietus jie jau nuėmė ir savo karinę vėliavą nuo Gedimino kalno bokšto viršūnės. Patebėjęs šį dalyką, K. Skirpa su karininku P. Gužu be kvapo nubėgo į Valstybės Tarybos rūmus, beveik jėga išplėšė iš jų namų valdytojo Adomaičio mūsų trispalvę vėliavą ir kuo greičiausiai su ja nusukbėjo į Gedimino kalną. Mat, buvo pavojus, kad lenkai neužlįstų už akių ir toje mums brangiausioje istorinėj vietoj neiškabintų savo plėšraus balto erelio. Ir koks didelis buvo visų Vilniaus lietuvių džiaugsmas, kai pamatė Gedimino kalne iškylandčią mūsų gražiąją trispalvę vėliavą. Prie jos K. Skirpa pastatė tvirtą lietuvių sargybą ir vėliava ten plevėso, kol į miestą išiveržė bolševikai. Nors lenkai ir buvo labai tuo nepatenkinti, bet nediršo jos paliesti.

Vokiečiams iš Vilniaus išvykus, visai prie pat miesto po kelių dienų atsikinko bolševikų gaujos. Lenkų legionieriai dar lyg bandė jiems priešintis, bet, būdami taip pat neaugstis ir menkai ginkluoti, nepajėgė atsita-

tyti. Mūsų vyriausybė taip pat buvo priversta iš Vilniaus keltis, patikdama Vilniuje savo įgaliotinį M. Biržišką ir Vilniaus karo komendantūrą. Tačiau bolševikų spaudimas vis didėjo, atremti juos stigo vyrų, o labiausiai ginklų. Todėl visus savo komendantūros beginklius karis K. Skirpa pasiuntė su karin. Gužu į Kauną, o pats su turėjusiais ginklus savanoriais pasiliko Vilniuje, pasiryžęs laikytis mieste iki pačios paskutinės minutės ir nepalikti miesto pirma lenkų. Vis dėlto sausio 5 d., vėlu vakarą, kai jau bolševikai buvo užėmę didesniąją miesto dalį, K. Skirpa su savo būriu pasitraukė Lentvario kryptimi, kur rado apie 1.000 iš Vilniaus pabėgusių lenkų legionierių, vokiečių jau nuginkluotų. Sausio 6 d. K. Skirpa su savo kariais atvyko į Kauną ir čia buvo tuojau paskirtas Kauno karo komendanto padėjėju. Jo atsiųstieji iš Vilniaus kareiviai sudarė, galima sakyti, pirmąją lietuviškąją Kauno igulą ir buvo jau reali pajėga, kuria vyriausybė galėjo remtis. Tuo tarpu Kaune ir visoje provincijoje buvo išplėstas savanorių verbavimas. Būriai jų pradėjo kasdien plaukti į Kauną ir kitas vietas. Prasidėjo intensyvus lietuviškų karinių dalinių steigimas. Netrukus ir K. Skirpa gavo įsakymą iš savo komendantūros sulformuoti atskirą batalijoną. Kadangi jo branduolį sudarė vilniečiai savanoriai, tai jis buvo pavadintas Atskiru Vilniaus Batalijonu. Su juo K. Skirpa ir išžygiavo į frontą prieš bolševikus. Teko kovoti prie Zaslių ir Žiezmarų ir nustumti bolševikus iki Lentvario. 1919 m. pavasarį

pastudijavęs kurį laiką Sveicarijoj, jis 1922 m. persikėlė į Belgiją, kur ketverius metus lankė Aukštąją Karo Akademią Briuselyje. Lankydamas tą akademią, K. Skirpa neleido valstybės lėšų veltui, bet uoliai ir įtemptai dirbo, kol ją su pasižymėjimu baigė, gaudamas generalinio štabo karininko vardą. Grįžęs 1925 m. pabaigoje į Lietuvą jis buvo pakeltas į gen. št. pulk. leitenanto laipsnį ir paskirtas generalinio štabo valdybos II skyriaus viršininku, netrukus perėmė generalinio štabo valdybos viršininko pareigas, o 1926 m. birželio 21 d. buvo paskirtas į patį svarbiausią mūsų kariuomenės postą — Vyriausio štabo viršininku. Čia K. Skirpai atsivėrė platus galimūmų panaudoti Lietuvos labai visus tas modernias karo mokslo žinias, kurias jis rimtai dirbdamas buvo įsigijęs užsienyje. Ir K. Skirpa tuojau griebėsi pertvarkyti ir modernizuoti mūsų kariuomenę, kad ji visiška atitiktų savo paskirčiai. Kariuomenės reorganizacijai jis pasirinko teritorialinį principą, parengė mobilizacinę priedangą ir atitinkamai mūsų sąlygomis išsprendė visus kitus svarbius karinės organizacijos reikalus. Pagal jo planą, kuris buvo sistemingai sudarytas ir gerai karinės vadovybės išdiskutuotas, mūsų ginkluotųjų pajėgų organizacija būtų gal kiek priminusi suomių karinę organizaciją. Ir labai gerai, kad šiu planų jam neteko įgyvendinti. Vėlesni įvy-

rai privertė jį iš aktyviosios veiklos pasitraukti. Po 1926 m. perversmo, kuriam K. Skirpa pasipriešino, jis iškėlė naujai vyriausybei prašymą paleisti jį į atsargą. Tačiau ir šioji vyriausybė nenorėjo netekti tokio gabaus ir pasižymėjusio karininko. Ji K. Skirpos prašymo nepatenkino, ir paskyrė į Berlyną karo attaché pareigas eiti. Tose pareigose jį K. Skirpą išlaikė net 10 metų, nors jis kelis kartus buvo prašęs leisti jį grįžti į Lietuvą. Pagaliau 1937 m. jis pasitraukė iš karo tarnybos, pereidamas į diplomatinijos sritį. Buvo paskirtas Lietuvos atstovu prie Tautų Sąjungos, o po to, užmezgus su Lenkija diplomatinius santykius, — pirmuoju Lietuvos pasiuntiniu Varšuvon. O kai Europos dangus pradėjo vis labiau niuktis, K. Skirpai teko pats sumkiausias mūsų diplomatinis postas — pasiuntinio Berlyne vieta.

Tarybinių spaudę pavarcius

Ir Mažvydas buvo komunistas...

Ne tik mes, bet ir bolševikiniai Lietuvos valdovai minėjo lietuviškosios knygos 400 metų sukaktį. Šia proga ir tremtinėms išleido menkute brošiūrele „Pirmoji lietuviška knyga“, kuriai įvadą betgi parašė „didžiausias po Stalino Lietuvos vyras“ J. Paleckis. Pagal jo „studiją“ Mažvydas buvęs labai pažangus žmogus. Skaitydamos „prezidento“ žodžius apie kunigą Mažvydą, susidarai įspūdi, kad jis, jeigu ir nebuvo tuo metu tikras komunistas, tai labai jiem prijautė ir siandien, aišku, įsirašytų į partiją... Nuopelnų jis turis daug. Pirmiausia norėjęs „padėti sukilti Lietuvos liaudžiai“. Mat, ir pačiame „katekizme“ J. Paleckis suranda revoliucinių vietų:

„Ach panai, klausietki ir permanikiet, Balsus tuos išų szmaniu išgirsikiet“. Vienok lietuviškos knygos kelias nuo „Chatekizmuso“ ligi didžiausios šių dienų lietuviškosios knygos — Stalino konstitucijos, „kurios pagrindu vystosi lietuvių gyvenimas“, buvęs ilgas ir sunkus, nes „knyga ir literatūra buvusios valdančiosios eksploatatorių klasės rankose dar ilgai nerodžiusi ir negalėjusi rodyti Lietuvos darbo liaudžiai kelio“ ir komunizma, kurio Mažvydas gėidęs žodžiais: „Maksla schito tewai išus trakszdawa turet!“ Tame pačiame leidinyje atspausdinta kelias nuotraukų vaizduojančių bolševikinės knygos produkciją. Kad parodžius tremtinėms kaip bolševikai gerbia ir „buržuazinius“ rašytojus, įdėtas Maironio paveikslas. Jeigu Mažvydas beveik sukommunistintas, tai Maironis išlikęs beveik nepalietas, netgi be komunistinės apikaklės — su kryžiumi ir kunigiška koloratika. Pasitenkino mat jo raštų cenzūra ir sukommunistinimu.

Lietuviai kompozitoriai bolševizmo idėjų tarnyboje Iš „Tiesos“ 1948.XI. 2d. numerio sužinome, kad kompozitoriai Svedas, Račiūnas, Kuprevičius, Kaveckas, Galkauskas, Dambauskas ir kiti buvo priversti rašyti kompozicijas pagal tarybinių rašytojų T. Tilvyčio, A. Venclovos, J. Palemono, Vacio Reimerio, Vl. Mozūriūno ir kt. tekstus.

Lietuvio docento „velykinė“ „Tiesos“ Nr. 256, 1948. X. 28 d. skaitome „visuotinę spaviedinį“ Zemos Okio Akademijos docento K. Brunzdos: — „Aš iš pagrindų išnaginėjau savo 20 metų darbą Z. O. Akademijoje, kame dėstau biologinių mokslų dalykus. Pasirodė — mano darbe esama kai kurių trūkumų. Kritiškų mano darbo įvertinimų pasirodė ir spaudoje. Apsvarstęs nuorodoms mano darbo trūkumus, priėjau išvadą, kad priekaištai man taikomi ne be pagrindo. Tik turiu pastebėti, kad mano dėstymas ir kai kurios klaidos neseniai išspausdintoje „Bendroje ūkinėje botanikoje“ įvyko ne dėl mano sąmoningų pastatų ir noro nepripažinti Miciurino mokslų pirmajaujančios reikšmės ar duoti klaidingą idealistinį gyvybės reikšinių aiškinimą. Skaitydamos mičiurininkų kalbas... aš supratau, kad Miciurino-Lišenkos mokslas yra tikrojo kūrybinio darvinizmo mokslas, kuris negali būti suderinamas su mendelizmu —morganizmu. Tik šiu mokslu vadovaudamiesi galėsime žengti į aukštesnį visuomeninio gyvenimo laipsnį — Komunizma“.

Toliau K. Brunzda tešia: — „Klerikalizmui pasidariau visai svetimas, belankydamas marksizmo — leninizmo universiteta; supratus, kad komunizmas su klerikalizmu bei idealizmu yra nesuderinami.“ Pabaigoje K. Brunzda prizada atitaityti trūkumus, kurių iki šiol neišvengs. Ar šia vieta „išpažintimi“ K. Brunzdai pavyks išgelbėti save nuo suėmimo ir ištrimimo į Sibira, tuo tarpu mums nėra žinoma.

Apie pančiais surakintus lietuivius „Tiesos“ Nr. 270, 1948. XI. 14 d. mūsų collega V. Oškinis, dėdamas visas pastangas išlaikyti savo kašį ir bent tuo tarpu nenukeliauti į Sibira, rašo:

„Ivairiausio plauko nacionalfasistiniai propagandistai (juo ir pats Oškinis buvo visus trejus metus. K. Pl.), įkyriai itikinėja, kad kelias iš lagerių į Tėvyne — tai kelias iš persekiojimus, į kalėjimus, į Sibira.“ Šia proga papila visą pamazgų bačką „kommiteininkams“ kokių neseniai buvo ir pats Oškinis, kurie „sulauki DP lietuvių lageriuose, surakinę bauginimų ir teroro pančiais. Jie stengiasi nuslopinti jų valią ir troškimą grįžti į Tėvyne“. „Tarybų vyriausybė sudarė visas sąlygas sugrįžti į šitą gyvenimą visiems ir doricms lietuiviams. Jiems nėra mažiausio reikalo sukti galvas apie emigraciją į ivairiausius pasviečius, pasiduoti juodai vergijai“. Žinoma, sunku mums su ta emigracija. Bepigu tarybų žmogui: pati valdžia tuo pasirūpina, net nakties metu. Neuzmirš ji ir paties Oškinio, žinoma, kai „mauras bus atlikęs savo darbą.“

Rašytojo Juozo Paukštelio kelionės išpuščiai 1946 m. P. Cvirka, A. Vienuolis, Alb. Zukauskas buvo išsiūsti kelionei į „brolis-kas“ respublikas. Su jais vyko ir rašyti J. Paukštelis (ką veikis nevykęs...). Partija įsakė ir jam savo kelionės išpuščius patiekti Amerikos lietuvių visuomenei per komunistinę „Vilni“. Įprastu būdu pagarbinęs „Tėvą ir mokytoją“, rašytojas aprašinėja karo sunaikintos Rusijos vaizdus. Šia proga (o gal iš arčiau pamatęs mūsų išstremtos tautos vargus), atsimena Adomo Mickevičiaus žodžius: „Kur tiktai toji giltinė įnirsta, Tai niekis tavo pilių, miestų puolis,— Ten visas kraštas tyrlaukiu pavirsta... Ach, jei išliki gyvas koks varguolis, Eik šen, ant brolio kapo sėsım, Giedosim giesmę ir asaras liesim!... Ach, mielas Paukštelė. Liūdna ten tau, liūdna ir mums, kada visas kraštas tyrlaukiu pavirsta...“

Ir raudonos vėliavos pasidarė baltos „Tiesa“ 1948. X. 28 rašo: — „Siauliu mieste, Tarybų aikštėje, prieš naujai pastatytą Pergalės paminklą yra įrengta garbės lenta, kurioje pažymimi pirmūnai. Vitrinėje yra 20 nuotraimų ir, gal būt, prieš metus laiko parašytos pavardės. Fotografijos apneštos storu purvo ir dukių šluoksnis; parašai — išblukę, neįskaitomi, stiklai išdažyti. Be to, trys vėliavos viršum garbės lentos jau pasidarė baltos...“ Taip, taip, „draugai“: paeulyje vietams keičiasi. Pirmūnai virsta paskutiniais, raudonos vėliavos pabala ir ilganetis teroras išnyksta. (Nukeita į 4 psl.)

J. Aimas

Adaline C. Ambrose

Ne vienam tremtiniui bus jau girdėta vienuomenės veikėjos, dainininkės ir kompozitorės Čikagos lietuvaitės Adelės Ambrazaitytės (Ambrose) pavardė. Jos tėvai Antanas ir Ona Ambrazaičiai kartu su savo dviem dukrečiomis Antanina ir Onute šio šimtmečio pradžioje atvyko iš Jurbarko į Čikagą. Adalė gi jau yra gimusi Amerikoje.

Pradžios mokslą ji gavo tik iš vardo lietuviškoje Dievo Apveizdos parapijos mokykloje, kur tačiau mokė vienuolės lenkės. Ambrazaičių šeima namuose visada kalbėjo lietuviškai. Nors ir neturėjusi progos išeiti gerą lietuvišką mokyklą, Adalė Ambrazaitytė gerai kalba ir neblogai rašo lietuviškai.

Persikėlus su tėvais gyventi į netolimą Cicero miestą, ji baigė amerikonišką pradžios, o paskui ir aukštesniąją mokyklą. Mokykloje ji pasižymėjo gabumais, vienu atveju laimėjo tarptautinį stenografinės, o kitu — masinraščio konkursą.

Nuo pat mažens Adalė Ambrazaitytė mėgo dainas. Išėjusi bendrojo lavinimo mokyklą, ji susidomėjo muzika ir ėmė lankyti konservatoriją. Čia taip pat laimėjo keletą konkursų. Tėvų įkvėpta ji nukrypo į lietuvišką dainą. Yra sukomponavusi lietuviškų dainų, kurių tik viena — Sveikinimo daina — yra išleista atskiru leidiniu. Taip pat yra sukomponavusi ir išleidusi patriotišką amerikiečių maršą „Hail, USA, Hail!“, kuris su pasisekimu buvo dainuojamas ir grojamas per radijo ir nuskambėjo per visą šalį. Taip pat ir kitos jos kompozicijos susilaukė populiarumo.

Adalė Ambrazaitytė dažnai dainuoja įvairiuose Amerikos radijofonuose, o taip pat lietuviškose radijo programose kaip „Margučio“, Budriko, Ponios Barcus, „Draugo“ ir kt. Ji taip pat dalyvauja įvairiuose koncertuose.

Karo metu Ambrazaitytė pasižymėjo karių globa ligoninėse ir už tai gavo prezidento Roosevelto asmenišką padėkos laišką. Buvo susitikusi ir su Lietuvos prezidentu Antanu Smetona.

Šiuo metu Adalė Ambrazaitytė savo veiklą daugiausia yra nukreipusi į savo tautiečių tremtinių globą, rūpina jiems darbo ir buto garantijas, organizuoja pakietų siuntimą ir net iš savo asmenišku ištekliu juos šelpia.

Atsidėkodami tremtiniai jai yra atsineję tarp kitų dovanų ir savo darbo lietuvišką lėlę. Milijoninio tiražo laikraštis Chicago Daily Tribune išleido jos lėlės kartu su jos savininke atvaizdą ir priminė pasauliui, kad Lietuva yra paversta ir jos gyventojai persekiojami.

J. V.

Amerikos lietuvaitė, visnuomenės veikėja, kompozitorė ir dainininkė Adaline C. Ambrose

Naujos šventės - nauji veidai

Wehnen (Oldenburgas). Wehnen lietuvių stovykla iškilmingoje ir jaukioje nuotaikoje sutiko šių metų Kalėdų šventes. Dar kelių vakarų stovyklos aikštėje buvo įrengta iliuminuota eglaitė, kas suteikė stovyklos aplinkai tam tikro grožio ir jaukumo. 12 val. naktį buvo atliktos berniukų misijos, per kurias jau gerokai sustiprėjęs pasirodė stovyklos choras, muziko Linėvičiaus vedamas, su naujomis kadėdinėmis giesmėmis. Tarp kitų, buvo sugiedota ir Čiurlionis kalėdinė giesmė „Piemens, piemens“. Pirmą Kalėdų dieną, chorai giedant bažnyčioje per sumą šią giesmę, solio giedojo ir solistė Augaitytė.

Pasirūpinta, kad paskiri asmenys kūčias, kiek galima praleistų šeimose. Raudonojo Kryžiaus atstovai aplankė ligoninėje esančius tautiečius ir apdovanojo juos kukliomis švenčių dovanėlėmis. Antrą Kalėdų dieną vaikūčiams stovyklos salėje surengta eglutė. Mažieji pasirodė scenoje su dainomis, deklamacijomis ir šokiais. Kalėdų senelis apdovanojo vaikučius kalėdinėmis dovanėlėmis.

Wehnen stovykla tapo lyg paskutinė lietuvių telkimosi britų zonoje vieta. Nežiūrint to, kad nemaža žmonių iš čia emigruoja į įvairius kraštus, vis dėlto bendras stovyklos gyventojų skaičius veikia nemažai. Mat čionai dabar gražinami, ar atsiūčiami iš pereinamųjų stovyklų, dėl kurių nors priežasčių sulaikyti nuo emigravimo, ar šiaip iš kitų įvairių stovyklėlių, ar vietovių asmenys.

Tuo būdu šioji stovykla pasidarė lyg ir pereinamąją stovyklą. Senųjų stovyklos gyventojų vis mažėja, o kas kart atsiranda vis nauji lietuviški veidai. Štai vėl laukia transporto keliasdešimt šeimų į pereinamąją stovyklą, kaip kandidatai vykti į

Australiją drauge su šeimomis, kas yra pirmą kartą emigracinėje praktikoje į Australiją. Taip pat vėl susidarė jau kelios šeimos vykti į Kanadą pagal afdeivitus. Zinoma, daug kas turi darbo sutartis ir garantijas, vykti į J. A. V.-es, tačiau jų viltyt tuo tarpu tik ir palieka viltimis, nes praktiškai, nežin, rinkt visų pastangų, prie emigracijos dar neprieinama.

K. Kem.

KALEDŲ SENELIS IS MOHLDRORFO Gautingas. S. m. gruodžio 21 d., besitariantiųjų šv. Kalėdų proga, Mühldorfo stovyklos lietuvių atstovai kun. Vembrė ir p. Vaitėnienė aplankė Gautingo sanatorijoje besigydančius lietuvių ligonius.

Svečiai aplankė visus ligonius, su kiekvienu pasikalbėjo ir perdavė nuosirdžiausius mūhldorfičių linkėjimus. Atsidūrusius sunkioje materialinėje būklėje susėpė pinigais ir kukliomis maisto dovanėlėmis.

Už šią kuklią bet nuosirdžią auką, ligoniai dėkingi kun. Vembrėi, p. Vaitėnienėi ir visiems Mühldorfo lietuviams, aukojusiems ir prisidėjusiems prie dovanėlių sudarymo.

LLV/SB

Rašykime istorines apžvalgas

„Liūto klubai“ nori padėti DP Generolo Clayaus pakviesti 12 didžiausių Amerikos organizacijų atstovai, kurie kaip stebėtojai dalyvavo JT sesijoje, aplankė Berlyną ir amerikiečių zoną. Ten jie apžiūrėjo ir tris DP stovyklas. Dabar jau šis „tautos delegatų“ apsilankymas Vokietijoje parodo konkrečių pasekmių. Pavyzdžiui,

„Liūto klubo“ atstovas Fredas Smithas darydamas savo organizacijos nariams pranešimą apie savo kelionę, tarp kita ko pasakė: „Norėčiau pabrėžti progą, kuri mūsų organizacijai duota, kad pagelbėti DP. Jiems nereikia labdarybės. Jiems reikalinga progą tapti savarankiškais, savigarbos kupiniais žmonėmis. Išvietintieji asmenys būtų gerai Jungtinių Valstybių piliečiai, nes faktiškai jie ir yra tas žmonių tipas, kuris Jungtines Valstybes padarė tuo, kuo jos šiandien yra.“ Šie klubai remia sumanymą, kad į JAV leidžiamųjų DP skaičius būtų padidintas.

LLV/SB

„MINTIES“ ATSTOVAS D. BRITANIJOS nuosirdžiausiai sveikina „Minties“ prenumeratorių D. Britan. Naujųjų 1949 m. progą ir siūnčia jiems savo geriausius linkėjimus, o taipgi nuosirdžiausiai dėkoja visiems, jį sveikintiems.

ELEKTRIKŲ DEMESIUI! Apsirūpinkite specialybę literatūrai Par. duodu 3 knygas „Elektrotechnika“ (I ir II dal.) ir „Elektrotechnikos lentelės“ (labai praktiška 300 psl. knyga elektromonteriams). Visos knygos virš 800 psl. Be to, padedu surasti ir kitų specialybių literatūros. Rašykite šiuo adresu: ANTANAS DAGYS (13a) Erlangen/Bavaria Oberst Drausnick-Str. 1 (Block E-6) USA Zone

Nesunkinkite pirmųjų dienų Iš išvykusiųjų į užjūrius dažnas rašo, kad naujame krašte pasigenda spausdinto lietuviško žodžio. Kad išemigravus patiam netektų patirti to nemalonaus dalyko, patariame prieš išvykstant užsiprenumeruoti „Mintį“. Ji ištikimai lydės Jus į naują kraštą ir padės palaikyti dvasinius saitus su tremtinių bendruomene Vokietijoje ir pasaulyje.

IESKOJIMAS AUGUSTAS ZEMECKIS, gyvenantis 7139 So. Rockwell St., Chicago 29, Illinois, U.S.A., ieško savo gimnazių ZEMECKIŲ, kilusių iš Tauragės apskr., Pagramančio valsčiaus.

IESKOJIMAS RODYTE STEFANIJA ir PAKALNISKYTE (ALDONA?) prašo atsilipti LELIŲNAS ANTANAS, Ludwigsburg, Flak Kasernė.

AKIMIRKŠNIU KRONIKA

Pasirūpinkime ir sugrįžimo garantijomis

Tremtyje gyvenančius lietuvius vis labiau apima emigracinė karštilgė. Maisto ir drabužių, daržovių ir pietų eilutėse šiandien daugiausia tebekalbama emigracijos klausimais. O kiekvienas naujai emigracinė stovyklon išvyksta lietuvių būrelis su pasiliekančiųjų šaromis per akis traukia ir pasiliekančiųjų troškimą kuo greičiausiai išvykti iš šio vargo krašto. Jei nematytumėi išvykstančiųjų ir neskaitytumėi jų laišku, rašytų jau iš naujosios „tėvynės“, tikriausiai emigruoti nebūtų tokio užsidegimo. Bet dabar emigracija, kaip kokiomis limpamos ligos bacilomis persisunkia tremtinių kūno ląstelėmis ir verčia dirbti smegenis. Stovyklos pašte, toje didžiausioje tremtinių su užjūriais bendravimo įstaigoje, rytais, kai atvežama korespondencija, tenka matyti dešimtis žmonių, kurie drebančiomis iš susijaudinimo rankomis plėšia laiškus iš užjūrių. Jau daug atėjo, ateina ir ateis paštu iš užjūrių garantijų (darbo ir butų), kurios veikia kaip raminantieji vaistai. Garantijos vadinasi tremtiniams sapnuose, kaip valgis išalkusiems. Jei dar kas negavo, neturi ramaus miego. Žodžiu, garantijos didžiausiam mūsų susidomėjimo centre, o jų gavi-mui mobilizuojamos visos protinės pajėgos.

Paskutiniaisiais šių metų mėnesiais emigracija smarkiai pagyvėjo. Emigracija tvarkantieji veiksniai skelbia ją dar labiau pagyvėsiant. IRO vyriausioji vadovybė tvirtina, kad ligi 1950 metų mažai mūsų kelias į Lietuvą vyks per Ameriką, Kanadą, Australiją.

Kad nepasimestumėm svečiose šalyse, kad paliktumėm ištikimi Lietuvai, turime rūpintis ne tik išvykimo garantijomis. Svarbu lygiagrečiai rūpintis ir grįžimo garantijomis. Vyt. Alantas, „Mintyje“ rašydamas apie Kalėdų knygų dovanas, pasitebi: „Išemigruojant „Lietuvių Tautosakos Skaitymai“ turėtų būti kiekvieno lietuvių lagamine. Tai būtų geriausia garantija grįžti į Tėvynę.“ Sutikdami su šia nuomone, galime ir bendriau pasakyti, kad kiekviena gera lietuviška knyga, kurią emigrantas išsiveš, bus grįžimo garantija. Kiekviena gera lietuviška knyga kaip magnetas plunksnelė kryps ir mus kreips į mūsų tėvynės polių. Dabar mūsų stovyklų paštuose, dėkui Dievui, jau knygų netrūksta. Tačiau trūksta tos markės, už kurią galėtumėm knygą įsigyti. Emigracinėse stovyklose teko įsikalbėti su tenai nuolatos gyvenančiais lietuvišiais. Aišku štai kas: jau viena koja laive būdamas lietuvis susigauna, kad neturi lietuviškos knygos ir, susiėmęs už galvos, gailisi jos neįsigijęs. Pereinamosiose stovyklose ją įsigyti sunkiau, nes jau būna markės išsibaigusios, o dovanoti niekas negali. Zinoma, turime pavyzdžių, kai liet. spauda emigrantams skirsto savo lėšomis ir pereinamųjų stovyklų lietuviams. Čia turiu galvoje Bremeno pereinamųjų stovyklų kapelioną kun. V. Sarką, kuris savo lėšomis yra nupirkęs ir emigrantams išdalinęs didelius pundus liet. spaudos. Tie, kurie tomis knygomis buvo apdovanoji, man neduos rėluoti. Tačiau, mano išmanymu, pereinamosios stovyklos neturi būti tos vietovės, kuriose reikalinga pradėti apsirūpinti lietuviškomis knygomis. Ši stovykla tégali padėti bėdos atveju. O svarbiausia gi dėmesį reikėtų skirti tremtinių stovyklose. Išvykti besirušiantieji, dar savo nuolatinėse stovyklose gyvendami, turi visai rūpintis liet. knygų įsigyti.

Kad lietuviškųjų knygų užjūriuose pasilgsime, tai rodo šimtai laiškuų tų, kurie, nukeliavę, atsivago finizai, geresnio maisto užvalge, tačiau dvasiniai išalko, ir todėl gyvu Dievu prašo jiems prisūsti knygų, spaudos. Mes tomis knygomis jau dabar turime stengtis apsirūpinti, nes, gal būt, kai išvyksime, jau nieko nebeliks, ko galėtumėm prašyti tų knygų prisūnčiant.

Tai, rūpindamiesi garantijomis išvykti, lygiagrečiai organizuokime materialinius išteklius įsigyti garantijoms sugrįžti į tėvynę.

S. NARKELIONAITĖ

Skelbimas Nr. 61

Is JAV ir kitur yra paleškomis šiame skelbime išvardinti asmens. Ieškomieji arba jų likimą žinantieji malonėkite atsilipti C/ Kartotekai per artimiausius LTB skyrius, kartu nurodant ieškojimo eilės Nr. ir ide-dant reikiamą kiekį pašto ženklų atsakymui apmokėti.

- 794. KANOPIENIS Feliksas (1893); BAVENYBĖ Aldona (1930); SAPRONAS Leonas, s. Petro; BAJORAS Jonas (1913) iš Pandėlio; SILSKAITĖ (Seliūnaitė) Ona iš Kauno.
- 795. RADZEVICIUTE Danutė (1927) nuo Rokiškio; SLEINIUS Povilas, s. Povilo nuo Kulijų; BARAIKIS Edvardas, kilęs iš Videniškių parapijos.
- 796. Mr. Jonas Gramas, 329 Capitol Avenue, Hartford 6, Conn./USA — prašo atsilipti Emilijai Vaiveičiūtei ir kitus gimines, kilusias nuo Liudvina-vo.
- 797. Mr. Feliksas Miniotas, 756 East Street, New Britain, Conn./USA — prašo atsilipti savo gimines bei pažįstamus nuo Viduklės.
- 798. Mrs. Xaviera Malinowski (Zuperkaitė?), 3650 S. Seley Ave., Chicago, Ill. — prašo atsilipti savo broli Joną Zu-perką ar jo šeimą, gyv. prie Dotnuvos.
- 799. Mrs. Grasiela Bendžiūnas (Grauslytė) 6320 S. Rockwell Street, Chicago 29 — prašo atsilipti savo gimines Garuš-lius, gyv. Gargždų apylinkėje.
- 800. Mrs. Antanina Miezėlis (Varpjoitė), 1314 Sheridan Street, Camden, N. Jersey — prašo atsilipti Igną Varpjotą ir jo šeimą, gyvenusius Telsių apskr.
- 801. Mr. John A. Dulskis, 68 Harrison St., Worcester, Mass./USA — prašo atsilipti savo brolius Jurgį ir Vinčą arba jų vaikus, kilusius nuo Sakių.
- 802. Mr. K. Stoskus, 10715 Amery Ave., Downey, Calif./USA — prašo atsilipti savo brolius Jurgį ir Vinčą arba jų vaikus, kilusius nuo Sakių.
- 803. Mr. Joseph Janušas, 4521 S. Honore St., Chicago 9, Ill./USA — prašo atsilipti savo gimines Janušus ir Gaidauskus, gyv. Skaudvilės valsčiuje.
- 804. Mrs. Mariamė Eisin, 1231 South 49th Court, Cicero 50, Ill./USA — prašo atsilipti savo gimines: Norbutus iš Kvedarnos, Tolišius iš Jonačių, Daunius iš Kinkų ir Stanišauskus nuo Kvedarnos.
- 805. RUMCKIENE-Skirvainytė Ona arba jos vaikai, kilę iš Jumantonių, Rozalimo valsč., yra prašomi skubiai rašyti LG Konsulatui, New Yorke, palikimo bylos Nr. 18647/10—3230 reikalui.

806. Drukietė Marijona, Tolaisienė Juzė, Gerčys Petras bei Juozas, gyvenc Skaudvilės v. — prašomi atsilipti C/ Kartotėkon palikimo JAV reikalui.

807. Gauti giminių adresai iš JAV: Viktorijai Lunytei, Marijai Piecaitei-Puti-nienei, Jurgiui Bandžiui, Onai Janic-kaitei, Jonui Sausariui, Henriukui Bokui, Stasiui Knietai, Petriui Tamulio-niui, Dr. Aloyzui Stankevičiui, Anta-nui Birskiiui, Kosteui Matulevičeni-Navickaitei, Jonui Palevičiui, Pranui Cekiui, Juozui Daugeliui, Antanaii Bubnienei-Pėtrokaitei, Bronėi Baltru-saitienei-Ramanauskaitei, Lilly Kristo-ponytei, Jurgiui Piečiuliui, Teklei Jan-kauskienėi — Medzviagaitei, Jozepui Zvirbliui, O. Simanavičiūtei, Pranui Balašiiui, Anelei Gabrielvičiūtei, Pet-riui Rylai ir Kaziiui Puidokui.

808. Užklydę laiška: Juozui Vitėrnui nuo L. Balandžio, Kazimierui Jasui nuo A. Tyszkiewicz, Kostui Klovai nuo Fran-ciscan Monastery, Antanui Valiūniui nuo sesers, Stasiui Masukevičiui nuo Constance Misiūnas, Juozapui Povilai-čiui nuo Mrs. B. Kudoraukas, Stasiui Jakubauskui nuo Alekso J. Kristinai Stašaitytei nuo J. S., Jonui Vitkauskui nuo sesers; be to Antano ir Onos Ste-ponavičiūtei ir Juozo bei Veronikos Mo-čiū sutuoktūvių metrikai.

LTB/C Kartotekos Vedėjas

Minties

„The Thought“ Lithuanian Newspaper Authorized by US Army European Command Headquarters Civil Affairs Division * License No UNDP 203 * Appears 3 times weekly * Editor in Chief and Authorized Licensee J. Vasaitis (13b) Memmingen Postfach 2, US Zone. Germany * Population to be served 20,000 * Circulation 4,000 * Printed by Verlagsdruckerei Dietrich & Schuster GmbH Memmingen Schranneplatz 6

Leista JAV Kariuomenės Vyr. Būstinės Europoje * Licenzijos Nr. UNDP 203 * Vyr. red. — leid. J. Vasaitis. Redakto-riai: Henr. Zemelis ir St. Kalvaitis * Redakcija strauspilis taiso bet trumpina savo nuožūra ir nesunaudotų rankraščių nesaugo * Prenumerata Vokietijoje mėn. DM 3.—, užsieni mėn. DM 4.—, atsk. num. 30 pf. * Skelbimai iki 10 petito eil. DM 3.—, kiekviena sekanti eil. 25 pf., užnuojatos, sveikinimai, padėkos DM 5.— paieškojimai DM 2.— * Ein. s-las: 1) Postcheckkonto München 14210 ir 2) Volksbank Memmingen 9149 * Adr.: „Minties“ Memmingen, Postfach 2. Tel. 2677

„Minties“ atstovas ir platintojas Anglijoje ir visose jos dominijoje yra Fabijonas Neveravičius, 40, Fosse Rd. Central, Leicester, England. Prenumerata mėnesiui 3 šilingai, atskiras numeris 3 pensai.

(Atkelta iš 3 psl.) Ar neperdaug tų knygų apie Lietuvą svei-tinomis kalbomis?

Bereikalo tremtinių spauda nusiskundžia, kad trūksta knygų apie Lietuvą ir mūsų ra-šytojų veikalų sveitinomis kalbomis. Pasi-skaitykime vertėiu, ką apie tai rašo bolše-vikų kritikai“ J. Kalnius ir St. Morkūnas „Tiesos“ Nr.253, 1948. X. 24 d.:

„Štai jau praslinko daugiau (kaip treji metai nuo to laiko, kai esantieji sveturi įvai-rūs rašytojai mėgina kaž ką kurti. Bet ligi šiol dienos šviesa daugiausia išvysta tik tų autorių kūriniai, kurie rašomi vokiečių kal-ba. Gi antąja kalba išspausdintų knygų labai maža“.

Ar ne nenaudėlis tad p. Al. Ružancovas su savo visa Bibliografijos tarnyba, kuris per 3 metus tėra įregistravęs vos kelius lei-dinėtus vokiečių kalba apie Lietuvą? Ar nebereikalo tad džiovina smegenis tie mūsų vertėjai, kurie stengiasi vieną kitą knygą svetima kalba apie Lietuvą pateikti? Te-pasiskaityto geriau, ką rašo tarybinė spauda, kuri, anot jų pačių, „Yra geriausiai infor-muota“... K. Pelėkis